

WEÖRES SÁNDOR VERSEI

„... Céлом nem a gyönyörködtetés, nem is a szokatlantól ir-
tózók bosszantása; értenek-e azzal sem törődöm. Másat akarok,
eleven áramot sugározni, melytől megrázkódik az ösztön, érzelem,
ész, képzelet, szellem, az egész lény; ne csak az ember olvassa a
verset, a vers is az embert. Átvilágítani és felrázni óhajtlak, hogy
átrendezhesd magadat zárt, véges, egzisztenciális énedből nyitott,
szociális, kozmikus, végtelen énné. A kommunisztikus embert hí-
vom, aki ráeszmél a birtoklás, rang, erőszak kényelmetlenségére,
külső érvényesülés helyett testi-lelki önmagát emeli egyre érték-
esebbé...”

HEGYI TAJ

(Szimbólum az emberről)

A patakos völgyben
madárhangok kuszasága.

Fölötte a csend,
ahol az isten-arcú
függő sziklák honolnak.

És legfelül a senki éneke,
a hegytetőn köszörűkő-sivítás:
élesen reped a jég

GRADUALE

Ablak négyszögében
 CSILLAG alvad
 fekete égen
 egy percet megformál a tompa fény
 sötétén áradnak a fák
 lombban messzi tenger énekel
 a szél függönybe dőfi homlokát
 zárt perceden kívül
 csillagod elragad
 a kerten tajtékozva átfolyik a végtelen
 de a szobában összegyűlt a tér
 sarkokban elmerül
 karszék piros hajlásain
 átlátszón szétterül
 mosdókáncsó indázó kék nyakán
 egyhelyben fölrepül
 gyűrőd az asztalon
 gyertya mit nem lehet eloltani
 a szigetet paskolja éj
 tárgyak hullámverését
 süket héjukban hallani
 külön keretben alvadón
 mélybe csügg a szomorúság
 ábrás könyv melyben olvasom magam
 a teljes fényű ősi létben
 érintésre becsukódtál
 de szemem tovább fut a fedélen
 ahogy e csillag vándorol
 sok év előtti sugarában
 pillantás parttalan ürében

V

Arcom az arcán
 barna hajam árad szőke hajába
 kopár emlőit paskolja zuhogva szívem
 karmos fekete mancs ráfagyva fehér márvány derekára
 kettéhasadt combjára beleim csavarodnak
 hasa kristály csésze tele vérrel
 fenn a villámló zivatar lenn a tenger
 kígyózva összefonódva
 szikla gördül szakadékba
 napsütött ág
 örök éjszakába

Gyilkolva mozog
 erdőborított zuhatag világa
 hol a hím a nőtényt leszúrja
 hol a nőtény a hímet elnyeli
 és messze hátra hagytuk az időt
 a sötét uton amerre a kétfejű suhan
 akibe én vagyok te és te vagy én

és napkorong áll az éjben
 hol mozdulatom a te mozdulatod
 hol rezdülésed az én rezdülésem
 ugrálva dobolva magányosan
 fürtös virágok égő szemek erdejében

Ó te
 arcom alatt
 előmlő ájult mosolyod
 párás szemed csillogva úszik szememben
 arcodon arcomod
 tej-finom áram közös ereinkben elárad
 mint magam oly közel vagy hozzám
 mégis az ájulat távoli fátyol-fellegében
 bújkáló csillagaid között
 holdsarló-pillantásu égen
 törzsemmel összenőtt
 istennő végtelen messzeségben

HÁROM EMLÉKMŰ

EGRY JÓZSEF

fönn egy nagy semmi
 lenn egy nagy semmi
 köztük a kusza eleven semmi

a vájt égből zuhatagban
 piros sárga szilánk pattan
 a táj tarka teknőjébe
 dől a sugár szakadatlan

tűzben elsúlyed a tó
 szikráz a domb-kaptató

vonul a nádas izgatottan
 csónak fekszik
 az ürrel szemben

messzeséget teremt a madár
 kék eget feszítve szét

fénybe-mossa termetét
 aztán elolvad az ember

JUHÁSZ GYULA

Barmok nyüszítsenek a sírodon apám
 nyüszítsenek a sírodon
 barmok nyüszítsenek
 az akol és a böllérkés között
 a ganajdomb és a vágóhíd között
 a csörgő lánc és a kétségbeesés között
 hamleti anyám
 púpos vénasszonyok nyüszítsenek
 a kórház és a cifra rongy között
 az örültekháza és a gyöngyvirág között
 a temető és a kacat között
 a mély fekély elitéltjei
 délceg orvosok és daljás papok között
 az elmaradt megoldás szélütöttjei
 reményen túl és perzselésen innen
 Lepkék keringjenek patakod fölött
 Ofélia ki megfűtál mielőtt születtünk
 tiéd a rózsátlan tövis
 a terméketlen szenvedés
 a fekete alapra festett színtelen
 a térdrehullás mely arccal sárba vész
 a megaláztatás mely végtelen
 a feszület nélküli holttetem
 az áldozat ahonnan megváltás nem terem
 a reménytelen mely örökké reménytelen

Veszettkutyák vonítsanak a sírodon
 üres kísértetek üvöltsenek
 csillagos bátyám szakállas menyasszonyom
 a jó csak pillanatnyi sejtetem
 a rossz sem örök ártalom
 eközben elfolyik a vér
 a sebzett élet halni nem tudása
 a halál halhatatlan oldozása

BARTÓK BELA

nyugodt velőn és zűrös véletlenül keresztül
 vándorol az isteni gazda
 aki a kéréket otthagyja
 és az oldottat kézbe fogja

a hegyeket és tengereket
 akaratlanul háta mögé dobja
 halad foszlányokon és sivatagon át
 különös szomját a száraz homok oltja

az állat és angyal közti űrben
 az élot kiszárítja kegyetlenül
 merő szeretet és semmi irgalom
 mi másnak kincs önéki lom
 mi másnak szemétdomb önéki égi kémia
 beágyazva józan önkívületbe
 az időt folytatja tétlenül
 munkája működik helyette

szülőanyjára visszanéz
 A NAGY VILÁGON EKIVÜL
 már ott honol a kristályok körében
 zengő sípok állják körül
 de nem hallja nem látja

mert jutalmát nem kívánja
 füle örökre zárva
 az általa fölidézett hegy és tenger muzsikára

LES PAS MAUDITS 1940

NEZZETEK E HULLAMZÓ KOPORSÓKAT
 nem késem el a temetésről
 várni kell tovább
 a levegőbe vert cölöp mellett
 EZEK VOLTAK A TI FORRASAITOK
 szekérre dobálják
 temetés ahol elevent temetnek
 begyömészölik és folyton pillogat
 EZEK VOLTAK A TI SZELLŐITEK A TI FOLYÓITOK
 ahol az elvetélés köralaku éneke
 ahonnan a nyöszörgő kórus
 ahogy az egymást kifosztás rángatózása
 A LETAROLT ERDŐ TEMETETLEN
 A LELÓTT MADÁR TEMETETLEN
 de él akit temetnek
 és aki újra enni kért
 rosszul meghalás örök vonaglása
 gyász az elevenekért
 LÓTT SEBEITEKKEL NEZZETEK RÁNK
 MI TETTÜK TÖNKRE VILÁGUNK

A SZÖRNYETEG KOPORSÓJA

SCHERZO

(HUIZINGA A NEMZETISZOCIALIZMUST A VICEHAZMESTEREK
 FORRADALMÁNAK NEVEZTE)

Keménypapírból és zacskóból
 épülnek utcák és terek,
 sok csecsemő és rádió szól
 s lógó füllel minden ajtóból
 ugatnak a gázmesterek.

Karmuk tömpe, farkuk sörényes,
szemük vér-pásztás és kerek,
gerincük szomjas, hasuk éhes,
mindegyik elmúlt hároméves,
mind vizgázott gázmesterek.

Senkise mondja imaháznak
honnan elősündörgenek
s csontot szemetet lakomáznak
egymással-játszva rongyot ráznak
mindtöbben a gázmesterek.

Orruk rücskös, nézésük kancsal,
útszélien daxlit nemzenek,
csordákba verődve haraggal
hosszú lógó bozontos farkkal
loholnak a gázmesterek.

Üvöltenek hogy ne is élhess
éjjel-nappal dühöngenek,
mind büszke, sértődő, fölényes,
mind a becsületére kényes,
söpörnek a gázmesterek.

Kaput nyitnak, kapupénzt kapnak,
bozontjukkal billentenek,
de hirtelen nyílik egy ablak
s mosókonyhán lakó vadaknak
bedobják a gázmesterek.

Nevük: Csömbör, Szeretszke, Vájnok,
kavargó füstből lett nevek,
sosem éltek ilyen családok;
mint a szatirok és najádok
származnak a gázmesterek.

Meg-nem-születettek kiontott
magzatvízben feltrengenek,
születnek orcátlan porontyok,
fürgék, falánkok mint a pontyok,
ők lesznek a gázmesterek.

Robbanó szemétládák hullnak
és megfúlnak az emberek;
törmeléket, rongyot rabolnak
mohón hullahegyeket falnak
vigadnak a gázmesterek.

Húzódj a végső napsugárba.
bár a nyarat nem menti meg:
pléh-majom mászik dinnye-fára,
kihal az emberek világa
és élnek a gázmesterek.

VÁLTOZAT EGY NÉPDALRA

éren át
 téren át
 sétál a madár
 tűz a karma láng a tolla
 göngysor a nyakán

kényeskedve arra-erre jár

szerelemtől kókadozva
 kincstől csúztól mindhalálíg roskadozva
 nézi négy király

egyik a fenyők fejedelme
 ahol örökös a tél

tengeren át fellegen át
 suhan a madár

másik a pálmák nagyvezére
 lobogója déli szél

füstöt dobva erdőt gyujtva
 forog a madár

harmadik oszlopok királya
 árnyék vagy te tudom én

napkeltében holdtöltében
 ragyog a madár

negyedik a sír főpapja
 torkán megalvad a vér

gyöngy-nyaklánccal a hűvös holdba
 tűnik a madár

H Ű S Z B A G A T E L L

I

Hosszú az utca,
 aki végigjárja,
 tíz kutya, száz kutya
 kaffog utána.

Hosszu a ház-sor,
aki végigjárja,
tíz virág, száz virág
bókol utána.

XVI

Ha jön a bika,
ha jön a bika,
ha jön a bikák legnagyobbika,
nevet a Rika,
nevet a Rika,
nevet a kicsi Sárika.
Meg kell értetni a Sárikával,
hogy jó lesz vigyázni a bikával,
ha jön a bika,
ha jön a bika,
ha jön a bikák legnagyobbika.

XIX

Egy
hegy
megy.

Szembejön a másik hegy.

Ordítanak ordasok:
Össze ne morzsoljatok!

Én is hegy,
te is hegy,
nekünk ugyan egyremegy.

Á T V Á L T O Z Á S O K

A NYÜZSGÉS

Vízben vernek a botok a botokra
sehol senki a botok a botok
iszap-fejből buzog földmélyi rozsdá
pára-hajón árnyék-rúd imbolyog

kelnek tajték-gerincü alakok
vízben a botok a botok birokra
reszketve arc nélkül kaffog a fog
tört agyvelőkre hályogos halakra

hol a sekély mocsár redővetése
vendégli tükrén a csillagokat
és botokat és botokat mutat
mind fakón mállanak hullámtörésbe

de újjá sodorja formáikat
folyton a botok a botok verése.

A HOLNAP SZÜLETÉSE

Még fehér és alélt, de mint pöröly csapása
füstös szemvillanás derékon átszeli,
hegyes keblén kölyök-oroslán harapása,
bika-lehelettől szikráznak körmei,

hangszerként zsong-rezeg érzés-nélküli teste
a görbe kés alatt, mit rá a semmi mér,
ölében nő a hold lágy burokban remegve,
tündöklő jégmezőn tajtékzik szét a vér,

belőle száz sereg, az apa semmi kel,
az anya éledez, szép forgói ropognak,
nem sejtve, hány fiát vakon tiporja el,

mert mig hintója száll, csengője énekel,
részeg szőlői közt azok is ott utaznak
kik elevent ölnek és holtat balzsamoznak.

ANIMUS

Mégse mindegy; pedig utánam nem marad
élelmes kis család, se tortaszelet-forma
ház és kert, énekelve gipsz-önérzetű sorba,
hulltomban meztelen imádjám az Urat,

fillér is égetett, gatyámat is sokalltam,
bámulva hogy önnön nedvétől részegen
mindenki ráng, kerít, törtet, sosem pihen
s vágya száz évig is pacskolni ennyi bajban;

tudom, sosem lehet jobb ez átvonulás,
mert mindig szutykosat sulykol a nagymosás,
a szenny mind visszahull. és elröppen a tiszta;

mégse mindegy, hogy a derűs lét ősi titka
szavamból fölkel-e és útjukra borítják,
vagy csak holttestemet túrkálják mint giliszták.

PROFUSA

AZ ÁRAMLÁS SZOBRA

nyugmozgás siethez indult sietben ablakik
feje istenek árnyékszéke vágat
árnyékvillámszék nyers tündérhús csepeg

ló puszta paripa sivatag
pulósza sipavaritagpa
forró arany zivatar

hideg fekete
ködhenger
kőfürt gránitbora
párolog
szemcsés fekete sziklafüggöny
gőzölög

éj kert hold pad
üres szívdobogás
dobéjdob dobkerddob dobolddob dobpaddob
föld homok kavics

lámpás madarak ablaksora
folyton távozik

DOB ÉS TANC

csönd
béke
csönd
béke
fény
csönd fénye
béke csöndje
fény békéje csönd
fényes csönd béke
csönd béke fény
béke csöndes fénye
fény csöndje
csönd csöndje fény fénye béke
csönd fény

lombban kő
csönd köve
kövön fény csöndje
kőben csönd béke
kő békéje béke köve lombban
csönd fényes béke
kő lombban fény

kút csöndje fű
kútra hajló béke csönd
kút békéje inda
fű inda kő
lomb hintája kúton
fény ingája kútban
csönd dajkája
csepp
csepp

kút cseppje
cseppek csengő csöndje
csönd cseppje fény
kút habja kő lombja
fény csöndes béke

szél víz föld
kis patak irama
fény halmai
föld keblei
kút karjai
kő lábai
víztüdejü szél
lombtorku csönd
fűruhájú fény
kőarcu béke

reggel
dél
este
éj
hajnal karéja
dél sziklája
alkony karéja
éj sziklája
csönd
béke
fény hímzése
hab szövése
szél fonása
füst rovása
tűz írása
örökös szálak verejtéke
só
orsó
koporsó
kop
kop
harkály
óriási csönd órája
sok külön kis csönd ingája
kövön gyík
fénylő néma bálvány

béke veled
szeretőd lappang
virágzó ág rejtekében

párod rejlik
minden kapu hajlatában
rend
ünnep
béke
rend köve
ünnep lombja
csönd füve
béke kútja
szállj békés lomb csöndje
fényes ünnep ága lengj
ima irama
unalom fénye
csönd ünnep béke rend
szállj
ima fény ünnep
lengj béke
fény csönd
béke
csönd
csönd
béke
béke